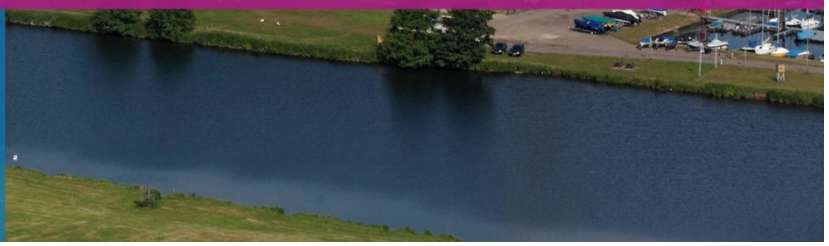

Beleidsplan Armoede en schulden Roermond 2025-2028

BESTAANSZEKERHEID ALS KOMPAS

gemeente **Roermond**

Voorwoord

Het kan u niet ontgaan. De laatste jaren is er meer en meer aandacht voor mensen die in de problemen komen door steeds hoger wordende lasten en hierdoor door het ijs (dreigen te) zakken. Menig rapport is verschenen met informatie over waaraan dat ligt, hoe het beter kan en wat daarvoor van wie nodig is.
Bestaanszekerheid is hot in de media, bij de laatste landelijke verkiezingen en bij diverse commissies. Crisissen als de toeslagenaffaire, energiearmoede en corona hebben veel negatieve invloed gehad. Boven op de nood die voor menig inwoner al aanwezig was.

In ons coalitieakkoord hebben we aandacht voor armoede, schulden en bestaanszekerheid in brede zin. Niet omdat het actueel nieuws is. Wel omdat we blijven streven naar een brede welvaart voor iedereen. We willen onze inwoners bijstaan, met hen en voor hen. Omdat we weten dat zij pas kunnen meedoen als de basisbehoeften aanwezig zijn. Armoede en schulden werken averechts.

Voor u ligt het nieuwe beleidsplan Armoede en schulden: Bestaanszekerheid als kompas 2025-2028. We gaan door met wat werkt, we intensiveren waar nodig en verbeteren waar het moet. We spitsen dat toe op het voorkomen van armoede en schulden, als onderdeel van de brede bestaanszekerheid.

Dat vraagt veel inspanning van iedereen: van onze gemeente, partners en inwoners. Dat vraagt ook een financiële impuls zodat voor al onze inwoners de zelfredzaamheid bevorderd kan worden. En we terugval voorkomen. Dat verdient zich dubbel en dwars terug: in welzijn, gezondheid, welvaart en meer inwoners die meedoen!

Marianne Smitsmans
Wethouder Roermond, sociaal domein.

Inhoudsopgave

Voorwoord *2*

Inhoudsopgave *3*

1. Inleiding *4*

2. Leidende principes *5*

2.1 Mensbeeld **5**

2.2 Brede bestaanszekerheid **6**

3. Beleidsvoornemens: ambities en doelen voor 2025 tot en met 2028 ..... *8*

3.1 Ambitie 1: Rechten, informatievoorziening en groter bereik **8**

3.1.1 Inleiding 8

3.1.2 Doelen 8

3.2 Ambitie 2: Tijdig passende ondersteuning **10**

3.2.1 Inleiding 10

3.2.2 Doelen 10

3.3 Ambitie 3: Versterken van initiatieven van inwoners en ervaringsdeskundigen. **14**

3.3.1 Inleiding 14

3.3.2 Doelen 14

3.4 Meten en monitoring **15**

Bijlage 1: Definities *16*

Bijlage 2: Terugblik *18*

Bijlage 3: Cijfers *20*

Bijlage 4: Richting uitwerking ambities en doelen *24*

1. Inleiding

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening staan in Roermond hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. Het zijn voor onze inwoners belangrijke, zo niet de belangrijkste, basisvoorwaarden van bestaanszekerheid[1] om mee te kunnen doen in de samenleving.
Bij armoede en/of schulden ligt stress op de loer, vaak langdurig. En dat kan leiden tot chronische stress die een negatief effect heeft op allerlei vlakken: gezondheid, het IQ (met een daling van 15 punten), activiteit, lange termijn besluiten, emotieregulatie, sociale contacten en de levensverwachting. Het voorkomen van geldzorgen helpt stress te verminderen, wat mensen gezonder maakt en meer kansen biedt. Een stabiel inkomen houdt in dat mensen vertrouwen op voldoende en een voorspelbaar inkomen; zij hebben voldoende financiële ruimte om vaste lasten te betalen én te kunnen meedoen, bijvoorbeeld aan sociale activiteiten.

Het voorkomen of verhelpen van armoede en schulden als belangrijk onderdeel van bestaanszekerheid, vraagt om een brede integrale blik én aanpak. Een integrale benadering van een hulpvraag met instrumenten als 'Positieve Gezondheid' helpt om de nadruk te leggen op de krachten en kwaliteiten van een inwoner, en daarmee de focus op succesfactoren. Ook het gebruikmaken van voorzieningen waarop iemand recht heeft, vormt een succesfactor om een situatie te verbeteren en bijvoorbeeld het inkomen en de leefwereld te verruimen. Tot slot werkt het vergroten en benutten van een sociaal netwerk bevorderend.

Na ademen, eten en drinken volgt zekerheid (waaronder wonen en financiën) als belangrijke behoefte voor iedereen. We kijken in dit beleidsplan armoede en schulden daarom naar zekerheid, door voldoende en een voorspelbaar inkomen voor inwoners om in hun levensonderhoud te voorzien. Dit is de opmaat om vanuit die bestaanszekerheid meer kansen en gezonder te leven te realiseren.
Als lokale overheid hebben wij de taak om aan bestaanszekerheid bij te dragen.

Zorgdragen voor de bestaanszekerheid van inwoners, waaronder het voorkomen en verhelpen van armoede en schulden en bieden van inkomenszekerheid, is een wettelijke taak van de landelijke overheid. Dat is een grote opgave. Inmiddels leeft bijna een miljoen Nederlanders in armoede of kampt met schulden.
Alleen het Rijk kan met passende wet- en regelgeving inwoners inkomenszekerheid bieden. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen omdat we wijzigingen in wet- en regelgeving verwachten. Wettelijke kaders waarmee we in dit beleidsplan rekening houden zijn onder andere de Grondwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). We vullen lokaal subsidies en regelingen zoveel als mogelijk en gewenst aan en we sturen op preventie, zodat onze inwoners inkomenszekerheid behouden.

Routekaart
In dit nieuwe 'Beleidsplan Armoede en schulden: Bestaanszekerheid als kompas 2025-2028' geven we aan wat we voortzetten, ontwikkelen en verbeteren voor de inkomenszekerheid van onze inwoners. Het is onderdeel van het programma van Kiezen voor Kansen en sluit aan op de beleidsdoelen uit het coalitieakkoord: ambities die in directe relatie staan tot inkomenszekerheid zijn:

1. niemand leeft onder de armoedegrens en
2. iedereen heeft kans op zelfontplooiing, werk en inkomen.

[1] Definities zijn opgenomen in bijlage 1.

Deze zijn vertaald in drie grote maatschappelijke opgaven vastgesteld binnen het sociaal domein, namelijk: bestaanszekerheid, gezond leven makkelijker maken en een kansrijke en inclusieve samenleving.
Bestaanszekerheid is de basis voor een gezonder leven, en het vergroten van de kansengelijkheid bevordert intergenerationeel de bestaanszekerheid.
Daarnaast verbinden we het nieuwe armoede- en schuldenbeleid actief met andere, bestaande en aanstaande, beleidsplannen van de provincie Limburg en de gemeente Roermond[2].

In dit beleidsplan gaan we uit van hetzelfde mensbeeld zoals gesteld in het intensiveringsprogramma Kiezen voor Kansen 2023-2028. De daarin opgenomen principes zijn onverminderd leidend in dit beleidsplan. Zo is het verder aanpakken van de oorzaak in plaats van symptoombestrijding één van de belangrijkste onderleggers van het creëren van bestaanszekerheid. We investeren al jaren in afzonderlijke aspecten van bestaanszekerheid; daarmee hebben we al veel bereikt. We intensiveren de integrale aanpak om de gestelde doelen voor te behalen, omdat bestaanszekerheid uit meerdere componenten bestaat en zelfs het sociaal domein overstijgt. Dat kenmerkt zich door domeinoverstijgend samenwerken op niveau van beleid (integraal beleid) en uitvoering (integrale aanpak met mix van acties en interventies) volgens de Groeimatrix Armoede en Gezondheid van het RIVM[3]. De integrale aanpak gaat door leefgebieden en verschillende maatschappelijke opgaven heen.
We streven ernaar dat mensen qua welzijn en financiën erop vooruitgaan, meer sociale contacten en huisvesting hebben en een stabiel inkomen ervaren.
Uiteraard blijft er een vangnet met interventies bestaan, die we toetsen of ze nog volstaan of te verbeteren zijn, die onderdeel worden van de integrale aanpak.

Dit beleidsplan richt zich op alle inwoners in Roermond, van jong tot oud, (tijdelijk) afhankelijk van anderen of werkend. Waar in dit plan extra aandacht voor een bepaalde doelgroep nodig is, geven we dat expliciet aan. We zetten in op een goede mix van zorg en bemoeizorg, motiveren en stimuleren, rechten en plichten, en solidariteit en wederkerigheid.
En dit is nodig. Want het aantal mensen dat leeft in armoede en/of schulden, en daarmee bestaansonzekerheid, groeit in Nederland.
Voor meer informatie over cijfers verwijzen we naar bijlage 3 van dit plan.

De hoofdlijnen in dit plan zijn juni 2024 besproken met de cliëntenraad Participatiewet. Op 25 augustus hebben zij positief advies gegeven op dit beleidsplan. Via een inwonersraadpleging eind februari 2024 en in juni 2024 zijn veel ideeën opgehaald over hoe we inwoners beter kunnen bijstaan. Ook die waardevolle input is verwerkt in dit plan.
Als aanvulling op dit beleidsplan stellen we - in samenwerking met inwoners, partnerorganisaties en ervaringsdeskundigen - een uitvoeringsplan op.

2. Leidende principes

2.1 Mensbeeld

Het voorkomen en verhelpen van armoede en schulden, en daarmee het verbeteren van (financiële) bestaanszekerheid, vraagt om duidelijke ambities en doelstellingen.
In de huidige Participatiewet gaat men uit van zelfredzaamheid, dat inwoners weten wat hun rechten en plichten zijn en dat zij in staat zijn om een goede afweging te maken en besluiten te nemen. De nadruk ligt op rechtmatigheid. Het overtreden hiervan heeft vaak boetes en verlagingen van de uitkering tot gevolg. De focus ligt op betaald werk (met bijbehorende verplichtingen), een doel dat niet

[2] Wijk- en kernenbeleid, Gezondheidsvisie/plan, Woonzorgvisie, Regionaal beleidsplan laaggeletterdheid, Regiovisie meedoen en wonen 2022-2026, Coalitieakkoord 2023-2027 'Elke Limburger telt' van de provincie Limburg en Provinciaal beleidskader 'Samen leven en Bestaanszekerheid 2024-2027', vastgesteld april 2024.
[3] Voor meer informatie kijk op https://www.loketgezondleven.nl/documenten/groeimatrix-armoede-en-gezondheid en download de handreiking

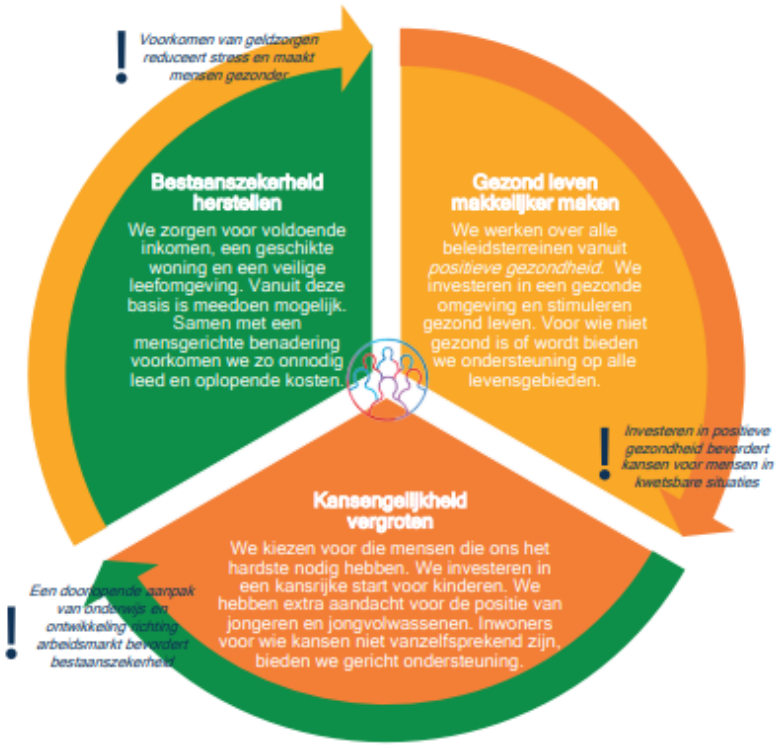
voor iedereen haalbaar is. Vanwege de ingewikkeldheid is in de praktijk een fout of overtreding van deze regels (onbewust) zo gemaakt. Dat mensbeeld gaat uit van aannames over wat mensen willen en kunnen, en hoe zij zich gedragen.

Wij staan, al jaren, voor een ander mensbeeld dan hierboven geschetst.
Onze grondslag gaat uit van vertrouwen en oog hebben voor de menselijke maat, waarbij begripvol en behulpzaam zijn voorop staat, ongeacht de mate van zelfredzaamheid van een inwoner. Dat is er niet van vandaag op morgen. Dat vraagt om een (gemeentelijke) overheid die dit nu voorleeft, verbeteringen doorvoert en lef toont om het ook anders te doen. Zodat met een juiste bejegening en doelmatige kijk en inzet onze inwoners weten waar ze recht op hebben, met welke voorwaarden. En dat overzien. En ondersteuning vinden, mogen vragen en krijgen, omdat we begrijpen dat (financiële) bestaansonzekerheid stress oplevert. Dat stress van invloed is op iemands vermogen om keuzes te maken, stappen te zetten en om te gaan met tegenslagen. Met het besef dat dit iedereen kan overkomen.
We zijn ons ervan bewust dat wat er elders misgaat, ook beeldvormend is voor ons. We kijken kritisch naar onszelf, blijven er scherp op dat inwoners wantrouwend(er) zijn en houden vol om dat beeld te kantelen.

Het Rijk heeft inmiddels (ook) erkend dat de huidige Participatiewet niet werkt, dat zij het wantrouwen onder inwoners door meerdere crisissen (toeslagen, Groningen, enzovoort) heeft vergroot en gaat over tot wijziging van de wet. Dit heeft de regering uitgewerkt in het Wetsvoorstel Participatiewet in balans, dat inmiddels is aangeboden aan de Tweede Kamer. Verwachte ingangsdatum is 1 januari 2025, mogelijk later.

2.2 Brede bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is ons kompas in beleid en te bereiken resultaten. Het heeft een grote relatie met de mate waarin inwoners kansengelijkheid hebben en vergroten, alsook de mate waarin ze gezonder (gaan) leven. We gaan ervanuit dat de opgave van het verhogen van de bestaanszekerheid voorliggend is aan en versterkend is op de opgave kansengelijkheid en opgave gezond leven makkelijker maken (afbeelding).
De drie opgaven zijn niet los te zien van elkaar. Veel maatschappelijke ontwikkelingen zijn onderdeel van de brede bestaanszekerheid, zoals de hoge energierekening en de algehele prijsstijgingen. Deze ontwikkelingen raken een steeds grotere groep inwoners. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het moeilijk om passende zorg, hulp of ondersteuning te organiseren voor inwoners die dat nodig hebben. Ook het woningtekort vraagt om een aanpak in samenwerking met partners in het sociale en het fysieke domein. Wij hebben in alle opgaven een sleutelrol in het creëren van een veilige en gezonde leefomgeving, waar kinderen goed opgroeien en inwoners elkaar ontmoeten.
Zonder de basale zekerheid van inkomen, werk en een overheid die naast de inwoner staat, wordt elke verandering een bedreiging.[4] Terwijl zekerheid een essentiële levensbehoefte is. De cirkel is pas rond als er geen geldzorgen zijn, de inwoner erop durft te vertrouwen dat er

[4] VNG Essay 'Bestaanszekerheid als belofte' 2023

voldoende inkomen is om de woonlasten te betalen en vervolgens nog geld overhoudt om mee te doen in de maatschappij. Daarom is dit beleid toegespitst op het hebben van inkomenszekerheid, vanuit een uitkering of uit arbeid. Daaronder valt het bieden van schuldhulpverlening en armoedebestrijding. Deze onderwerpen zijn vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening; een wet die ons verplicht een beleidsplan door de gemeenteraad te laten vaststellen dat richting geeft aan integrale schuldhulpverlening aan inwoners van onze gemeente.

3. Beleidsvoornemens: ambities en doelen voor 2025 tot en met 2028

We stellen deze beleidsperiode drie hoofdambities voor. Deze kennen een bepaalde logica in de werking van het geheel. Allereerst willen we alle inwoners goed op de hoogte stellen van hun rechten, de informatievoorziening verbeteren en het bereik vergroten. Dit heeft een primaire preventieve werking. Als je met andere woorden niet weet waarop je recht hebt en waar je moet zijn, loop je een groter risico om in armoede of schulden te belanden.
Ten tweede heeft er zo vroeg mogelijk bij zijn met passende en tijdige ondersteuning zowel een secundair preventieve als curatieve werking. Tot slot is de kracht van het collectief en de initiatieven vanuit inwoners zelf de weg naar duurzame oplossingen.
Onder iedere ambitie zijn doelen gesteld. Onder de doelen geven we een doorkijk naar de initiatieven die we willen voortzetten, verbeteren of toevoegen. De uitwerking van de onderdelen pakken we met inwoners en professionals gezamenlijk op.
Voor een specifieke toelichting van de richting van uitwerken van de onderdelen bij de doelen, verwijzen we naar bijlage 4.

3.1 Ambitie 1: Rechten, informatievoorziening en groter bereik

Alle inwoners van Roermond die financiële problemen hebben en/of niet meedoen in de samenleving weten waarop ze recht hebben, waarvan ze vervolgens gebruik kunnen maken en waar ze terecht kunnen, door onze verbeterde informatievoorziening.

3.1.1 Inleiding

Op het gebied van inkomensondersteuning lopen inwoners vaak vast in de veelheid en complexiteit van het stelsel van inkomensregelingen. Dit geldt zowel voor landelijke regelingen als lokale aanvullende (gemeentelijke) regelingen en voorzieningen via onder meer fondsen. De mogelijkheden zijn moeilijk te overzien voor inwoners en professionals. Met als risico dat inwoners niet weten waarvan ze gebruik mogen maken. Dat vraagt zowel inzet van de wetgever als van ons. Vanuit het geschetste mensbeeld, de wettelijke taak en als facilitator zetten we in op tal van verbeteringen: laagdrempeliger, proactiever, uniformer, eenvoudiger, meer bereik en blijvend onderzoekend naar wat nog beter kan.

3.1.2 Doelen

a. Het aanvragen van regelingen is vereenvoudigd, de regelingen zijn uniformer en up-to-date.
Wij bieden diverse minimaregelingen aan. Deze regelingen hebben vaak verschillende voorwaarden en inkomensgrenzen. Dit is niet laagdrempelig en heeft als mogelijke consequentie dat de inwoner geen overzicht heeft wat er is en waaraan ze dienen te voldoen. Wij willen deze regelingen qua voorwaarden meer gaan uniformeren en het voor de inwoner en de professional eenvoudiger maken. We passen de minimaregelingen bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoeslag aan in de vorm van een tijdelijk interventie van verhogen en verbreden van de regelingen. Dat geldt ook voor het preventiebudget maatwerk gezinnen.

b. We bieden de gemeentelijke mogelijkheden en rechten van inwoners proactiever aan.
Actiever informeren vraagt ook extra inzet om de communicatie op orde te brengen. Inwoners krijgen daarnaast uitleg en ondersteuning bij de Voorzieningenwijzer, waarvoor verschillende vrijwilligers in 2023 zijn getraind. We willen het gebruik zo maximaal mogelijk via mondelinge en schriftelijke voorlichting laten benutten. We evalueren de Voorzieningenwijzer. We onderzoeken wat het landelijk initiatief ‘Grip op je geld’ via Geldfit voor Roermond oplevert en kijken hoe we dat kunnen verbeteren. In 2025 is d.m.v. de ICT -applicatie Vroegsignalering een koppeling gemaakt met het Basisregistratie Personen (BRP), zodat naast het signaal van betalingsachterstand ook een signaal wordt afgegeven

als er **minderjarige kinderen** op het adres woonachtig zijn. Via deze koppeling kunnen we de zoekopdracht voor b.v. ouderen ook uitfilteren. Voor de doelgroep **maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MO/BW)** bereiden wij communicatiecampagnes voor. We gaan voor alle inwoners de mogelijkheden op het gebied van informatieverstrekking via onze website vergroten, met de mogelijkheid om contact op te nemen.

c. Meer inwoners ervaren geen drempels voor hulp en ondersteuning.

Door bovenstaand doel dragen wij bij aan het wegnemen van drempels. Sommige inwoners vragen geen middelen aan omdat ze bang zijn dat ze die alsnog moeten terugbetalen. Anderen ervaren schaamte bij het vragen om geld. Ook eerdere ervaringen met een negatieve grondhouding werken belemmerend.

We houden tijdens alle interventies in de gaten of we alle, en om redenen bepaalde, doelgroepen goed in beeld hebben. Met name ouders met kinderen en ouderen willen we sneller in beeld hebben omdat armoede en/of schulden ook grotere risico's voor de aanwezige jeugdigen hebben: (jeugd)zorg en kansenongelijkheid.

Ruim de helft van de mensen in schuldhulpverlening heeft namelijk moeite met lezen en schrijven. Uit lokale cijfers blijkt dat het percentage laaggeletterdheid in Roermond zelfs hoger is dan gemiddeld. Dit aanbod is concreet en helpt.

We gaan monitoren hoeveel **inwoners die laaggeletterd en/of anderstalig zijn** en/of moeite hebben met digitale instrumenten of vaardigheden ten opzichte van 2024 gebruik gaan maken van de hulp en ondersteuning bij in ieder geval Sociale Zaken. Op die wijze meten we of door de voorlichting het gebruik is toegenomen.

Het is voor veel inwoners moeilijk om informatie tot zich te nemen en de hulpverleningsprocessen te begrijpen. Het kost voor de schuldhulpverlener veel tijd om het proces uit te leggen, terwijl hulpvragers vervolgens 30 tot 40 procent van deze informatie onthouden. Met behulp van animaties van animatieplatform Purpose maken we financiële informatie vanuit schuldhulp begrijpelijker.

d. We bereiken meer inwoners die armoede of schulden kennen als gevolg van life-events.

We weten dat life-events van grote invloed zijn op (financiële) bestaanszekerheid. Bij onder meer ziekte, scheiden of overlijden van een partner dreigt meestal direct of op middellange termijn inkomensverlies met voor sommigen verstrekkende gevolgen. Niet iedereen bouwt een buffer op of gaat een verzekering aan. Met stijgende kosten in het algemeen, en in de laatste jaren in het bijzonder, willen wij deze inwoners beter en liefst vroegtijdig bereiken om erger te voorkomen.

De aanpak van vroegsignalering wordt hiervoor geïntensiveerd.

De samenwerking tussen Sociale Zaken en partners sociaal domein moet worden verbeterd. In 2024 is gestart met het gebiedsgericht en -georganiseerd werken en dat zetten we in de komende jaren voort, zodat integraal gekeken en ondersteund wordt bevorderd.

Wij hernieuwen de samenwerking met het Juridisch Loket, zodat ons bereik groter wordt. We geven ook hernieuwde aandacht aan de 12-Geldplannen van het Nibud. En we conformeren ons aan de aanpak van de NVVK.

e. We onderzoeken de gemeentelijke beleidsruimte voor wat betreft de landelijke wet- en regelgeving indien dat voor het behalen van de inhoudelijke doelen meer resultaat oplevert.

Een van de grote landelijke thema's is de bestaanszekerheid verbeteren. Deze trend is voortgezet nadat grote crisissen zich vanaf 2020 aandienden: corona, inflatie- en energiestijgingen. Meer mensen kwamen financieel (met alle gevolgen van dien) onder het sociaal minimum terecht.

Wij onderzoeken, naast de implementatie van landelijke en lokale veranderingen, of we zaken anders gaan inrichten. Inmiddels hebben we mede op basis van landelijke signalen het volgende onlangs gerealiseerd:

- Vrijlaten van giften in de bijstand (n.a.v. de boodschappenaffaire) van maximaal € 1.800 per jaar (prijspeil 2024);
- Vrijlaten van inkomsten uit vrijwilligerswerk en arbeid van jongeren.

3.2 Ambitie 2: Tijdig passende ondersteuning

Alle Roermondse inwoners krijgen tijdig passende ondersteuning bij het niet rondkomen of het niet oplossen van (problematische) schulden.

3.2.1 Inleiding

Wij hebben in het kader van de Participatiewet de verantwoordelijkheid onze inwoners bij te staan. Wij realiseren ons meer dan voorheen dat financiële bestaanszekerheid nauwe relaties heeft met kansengelijkheid en met gezond leven. Dat vraagt ook van onze dienstverleners een integrale blik, meer bewustwording over hoe stress ontstaat en wat gevolgen zijn, en wat voorliggend beter helpt. Hierbij acteren we doelmatig, kijken en handelen we integraal en bieden we ook maatwerkoplossingen. We handelen vanuit oorzakelijk verband. Met de inwoner, zijn (toekomstige) werkgever en onze dienstverleners.
We onderzoeken in 2024 deelname aan de landelijke interventie‘ Afrekenen met schulden’ dat per 2025 start. In deze interventie verlagen we systematischer de schulden onder gezinnen met minimaal één kind jonger dan 23 jaar. We verlagen daarmee ook andere maatschappelijke kosten. We krijgen door onderzoek inzicht hoeveel en waar besparingen liggen. Door deze extra inzet - naast de reguliere vroegsignalering, schuldhulpverlening, werktoeleiding en armoede-initiatieven - gaan we domeinoverstijgend nog beter inwoners bijstaan en ze laten meedoen. Hierbij luisteren we continu naar de oplossingen die inwoners zelf aandragen en kijken we hoe we het samen met de inwoners beter kunnen doen.

3.2.2 Doelen

a. We verhogen de kwaliteit van de dienstverlening.
We scholen medewerkers (bij) in de principes, grondhouding en instrumenten. Dit nemen wij ook op in de selectieprocedure en ons inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers. Waar nodig vindt onder huidige medewerkers een verschuiving plaats op basis van bekwaamheid (in grondhouding, klantgerichtheid, stress-sensitief werken en functiegerichte expertise). Evaluatieve vormen van scholing krijgen een structurele plaats in het werkproces (bijvoorbeeld intervisie).
Onze schuldhulpverleners werken volgens de NVVK Belofte. Hierin worden ze (bij)geschoold en waar nodig worden werkprocessen bijgesteld.

b. We creëren meer bewustwording onder professionals wat betreft de gevolgen van financiële stress, zoals zelfmoord.
De Stichting 113 Zelfmoordpreventie heeft zicht op redenen van zelfdoding. Het blijkt dat z**elfmoord in Nederland bijna 2 keer zo vaak voorkomt bij mannen als bij vrouwen. Het meest onder mannen van middelbare leeftijd. Verlies van werk, arbeidsongeschiktheid raken en schulden krijgen zijn hierbij belangrijke risicofactoren.[5] Kortom, financiële bestaansonzekerheid.**
We brengen 113 onder de aandacht. We gaan via onze ingerichte communicatiekanalen professionals en vrijwilligers het bewustzijn verhogen op het risico van stress en wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden die voor inwoners in Roermond zijn ingericht. Daarnaast scholen we medewerkers in signalen die wijzen op mogelijke suïcidegedachten, en de wijze hoe daarop vervolgens te handelen. We onderzoeken of voldoende kennis van diverse materiewetten aanwezig is en waar nodig richten we daarop scholing in. Daarbij betrekken we ervaringsdeskundigen. Waar nodig leren we inwoners passend tijdig over te dragen of door te verwijzen, zonder dat de inwoner er bijvoorbeeld door wachttijden alleen voor komt te staan.
In Roermond is het Maatschappelijk Platform actief. Wij wensen deze verbinding op te halen en ook met dit platform te kijken op welke thema’s we ons qua bewustwording (naast bovenstaande) dienen te richten en welke mogelijkheden daarbij helpend zijn.

[5] https://www.113.nl/

We zetten de bijeenkomsten van Samenwerking Alliantie Schuldhulpverlening (SAS) voort.

c. We maken het hulpaanbod overzichtelijker.

Dit doel is sterk verbonden met het eenvoudiger en uniformer maken van onze (wettelijke) regelingen (zie ambitie 1). Met het gebiedsgericht en -georganiseerd werken brengen we de ondersteuning dicht bij de inwoners. Met het bij elkaar brengen van inwoners, hun naasten, professionals en vrijwilligers ter plaatse, stimuleren we tevens dat het aanbod van ondersteuning en hulp door de verschillende organisaties overzichtelijker wordt gemaakt. Het palet moet op den duur ook samenhangender worden gemaakt en gepresenteerd. Dit geven we de kernpartners in deze samenwerking mee in de opdracht vanaf 2025 en verder. Ook de werkmethode en bijbehorende instrumenten kennen nu overlap in naamgeving, kleine nuances en dergelijke. Ook dat verkleinen we zodat zowel medewerkers als inwoners met minder informatie beter het aanbod overzien.
Daarbij bekijken we met ervaringsdeskundigen welke instrumenten en ondersteuningsmogelijkheden de inwoner passender en sneller in zijn kracht zetten. Ook dat verstaan we onder maatwerk: de inwoner draagt zelf ideeën aan voor het oplossen en verduurzamen van de zorgen die ze hebben. Uit hun collectief halen we de rode draden op en checken we continu of deze blijven volstaan.

d. We starten bij het eerste en de volgende contacten met de inwoner(s) meer en beter vanuit de leefwereld en context van de inwoners en kijken integraal en domeinoverstijgend (Positieve Gezondheid en integrale afweging).

Medewerkers leren vanuit een integrale blik met elkaar samenwerken en ieder vanuit zijn specifieke bijdrage voor de inwoner te leveren. Hierbij gaan we uit van een holistisch beeld van de inwoner. Alle leefgebieden worden in de fase van het ‘open gesprek’ tegen het licht gehouden, zodat er een integraal beeld ontstaat. Hiermee bieden we inwoners een integrale en duurzame oplossing voor ondersteuningsvragen. Ook vergroten we de bestaanszekerheid op meer gebieden dan alleen de financiële bestaanszekerheid, want uit onderzoek weten we dat er een sterke correlatie is tussen financiële bestaansonzekerheid en andere domeinen.

e. De dienstverlening van het cluster Sociale Zaken en onze maatschappelijke partners is klantgerichter en stress-sensitiever.

De professionals van Sociale Zaken en onze maatschappelijke partners zetten het werken vanuit het gedachtengoed Positieve Gezondheid voort. Er wordt onderzocht welke methoden bijdragen aan het klantgerichter en stress-sensitiever werken voor professionals bij verschillende disciplines.
Ook het gebiedsgericht en -georganiseerd werken door medewerkers van Sociale Zaken en de maatschappelijke partners draagt bij aan meer klantgerichtheid.
Wij zetten de omgekeerde toets voort. De omgekeerde toets laat de professional op een andere manier naar wetten kijken, waardoor sommige zaken toch worden gerealiseerd. In de komende jaren ontwikkelen de consulenten de omgekeerde toets door. Daarnaast maken ze duidelijke afspraken rondom de doorlopende lijn van dienstverlening en taken, rollen en verantwoordelijkheden van alle deelnemers in de keten. Wij zetten de doorbraakmethode gecombineerd met de integrale afweging in, met name voor inwoners die met complexe situaties te maken hebben. Deze methode geeft professionals instrumenten om het maken van een uitzondering op de regels makkelijker, beter en goedkoper te maken.
In 2024 is de lokale agenda voor de inzet van het verhogen van basisvaardigheden (waaronder laaggeletterdheid) gereed. Daarin is opgenomen dat wij de kennis over lage basisvaardigheden in het stress-sensitieve werken binnen het sociaal werk gaan benutten.

f. We bieden meer maatwerkoplossingen.

Veel regelingen en ondersteuningsaanbod voldoen voor inwoners. Dat zetten we voort in het kader van zowel de Participatiewet als andere vormen van regelingen. We merken echter dat alleen handelen vanuit de rechtmatigheid (voortkomend uit de Participatiewet) voor sommige inwoners en specifieke doelgroepen niet voldoet. Ook daarom kijken wij waar vanuit doelmatigheid betere resultaten zijn te behalen.

Het college van B&W Roermond heeft 9 januari 2024 € 50.000 voor een preventiebudget beschikbaar gesteld. We kijken of het bedrag voor het preventiebudget in de toekomst toereikend genoeg is.
Voor bijstandsgerechtigden die doorstromen naar stage en/of werk willen wij, conform de Participatiewet, het gemakkelijker maken om terug te vallen in de bijstand of een waakvlamfunctie inbouwen. We gaan actief op zoek naar mogelijkheden om een waakvlamfunctie in te stellen en waar nodig onze beleidsregels bij te stellen. Hiermee doorbreken we de *self-fulfilling prophecy* gedachte van de inwoner: als zij voorspelt dat het mis gaat, dan leidt die voorspelling (in)direct tot die uitkomst. We houden bij voor hoeveel inwoners deze oplossing helpend was en wat de besparing (in ervaren welvaart en financieel) was.
We handelen bij maatwerkoplossingen vanuit het vertrouwen dat mensen werken aan hun perspectief. Bij signalen van misbruik onderzoeken we of daar werkelijk sprake van is. Aan de hand van bijvoorbeeld de stappen die een inwoner maakt op de participatieladder, meten we de vooruitgang.

g. We vergroten het bewustzijn en de inzet van werkgevers en maatschappelijke partners (bijvoorbeeld UWV) met betrekking tot financiële stress.

In het programma Kiezen voor Kansen staat de aanpak ‘Werkenden houden bestaanszekerheid’. Deze aanpak komt voort uit ervaringen met verschillende crisissen van de laatste tijd. Die maken ons duidelijk dat ook **inwoners met werk** financieel het hoofd moeilijk boven water houden: 6 op de 10 huishoudens[6]. Ook schaamte is een groot probleem. De aanpak is gericht om samen met het bedrijfsleven uitval te voorkomen. Werkgevers signaleren namelijk problemen vroegtijdig, bespreken ze en bieden ondersteuning of verwijzen. In november 2023 hebben wij met de Rabobank een symposium hierover gehouden om het bewustzijn voor dit probleem te vergroten. In de komende jaren zetten we dat voort en verkennen we met maatschappelijke partners waar de mogelijkheden liggen.
De door De Moedige Dialoog Nederland ontwikkelde vragenlijst voor werknemers, waarbij zicht komt op hoe en in welke mate werknemers financiële stress ervaren, bieden we aan aan werkgevers. Aan de hand van de resultaten bij de gemeente Roermond als werkgever komt er een plan van aanpak hoe ook wij als werkgever eventuele verbeteringen voor onze medewerkers gaan doorvoeren.
Wij brengen werkgevers ook proactief op de hoogte over welke regelingen er zijn en wat deze voor werknemers betekenen.
Vanuit schuldhulp tot nadere werkafspraken komen met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) om specifieke doelgroepen nog beter te ondersteunen en te bereiken. Uit de bestandsanalyse blijkt namelijk dat de doelgroep **ouderen** ondervertegenwoordigd is binnen de schuldhulpverlening. In dat verlengde is er de mogelijkheid om het convenant ‘Voorkomen huisuitzettingen’ te herijken. Er is inmiddels met de UWV een project opgestart om de samenwerking te verbeteren en de komende jaren volgen we de opbrengsten.
We willen het potentieel onder professionals en vrijwilligers (waaronder de Voorzieningenwijzer) vergroten met verstand van geldzaken.
Roermond ontwikkelt, naast de dienstverlening van Sociale Zaken, zowel fysiek als online ook een Regionaal Werkcentrum (RWC).
Wij kijken hoe de toekomstige Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) voor gemeenten straks knelpunten wegneemt in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek.

h. Meer inwoners tussen de 18 en 69 jaar participeren (zo maximaal mogelijk) op de arbeidsmarkt en/of in de samenleving.

Wij gaan een Mensontwikkelbedrijf (MOB, werktitel) Roermond ontwikkelen. Dat is besloten op 19 december 2023 door het college van B&W.

[6] Maart 2023, Samen op weg naar een financieel gezond Nederland!: Deloitte, Universiteit Leiden en Nibud.

We spreken en volgen inwoners die nog niet participeren in de arbeidsmarkt en afhankelijk zijn van een uitkering. Naast de arbeidsmarkt is ook het leven van de inwoners voortdurend aan verandering onderhevig, waardoor wellicht nieuwe mogelijkheden zich aandienen. Wij bieden mensen met een uitkering het comfort van stages, het gemak dat een nieuwe aanvraag eenvoudiger kan (zie ook 6.1.2 b), en vooral dat het stap voor stap mag en eventuele faalervaringen worden verkleind.
De intake wordt samen met de betrokken consulent en de inwoner gedaan. Zij brengen samen de mogelijkheden en ondersteuningsbehoefte met betrekking tot participatie en re-integratie in kaart. Aan de hand van metingen op de periodieke voortgang bij de individuele inwoner en in totaliteit over een jaar kijken we in hoeverre deze verbeteringen voor de inwoners leiden tot hogere stappen op de participatieladder.

i. Het aantal inwoners dat onder de armoedegrens leeft, is gedaald en in het bijzonder onder kinderen en jongeren/jongvolwassenen.

Landelijk is een grote ambitie uitgesproken om in 2030 geen jeugdigen meer in armoede te laten leven. In ons coalitieakkoord hebben we de ambitie aangescherpt, namelijk: vóór 2026 leeft niemand van onze inwoners meer onder de armoedegrens. Zoals eerder aangegeven bereiken we deze ambitie alleen als de landelijke overheid meer maatregelen neemt zodat inwoners rondkomen, zoals met een toereikend sociaal minimum.
We zetten preventieve initiatieven om armoede structureel te verlagen voort. Daarbij ondersteunen we de inzet van burgerinitiatieven zodanig dat ook op andere manieren inwoners in hun eigen levensonderhoud voorzien.
Bij de aanpak ‘Kansrijk Onderwijs’ van Kiezen voor Kansen is het streven in schooljaar 2024-2025 met minimaal 5 scholen te werken aan een Rijke Schooldag. In 2024 wordt onderzocht, en waar mogelijk in een beschikking vastgelegd, dat bij de Rijke Schooldag ook expliciet het verstrekken van gezonde voeding voor leerlingen in het basisonderwijs wordt opgenomen.
Op 6 juli 2023 heeft de raadsfractie van GroenLinks het college van Roermond via motie ‘extra hulp en begeleiding werkzoekende jongeren’ opgeroepen onderzoek te doen naar de mogelijkheden om:
Jongeren

1. eerder een bijstandsuitkering te verstrekken;
2. tot 27 jaar te laten bijverdienen en;
3. tot 27 jaar intensiever te begeleiden.

Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is om voor jongeren tot 27 jaar de schulden over te nemen. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek kijken we wat binnen en buiten de kaders mogelijk is de komende jaren. In het kader van ons maatschappelijke opvang en beschermd wonen beleid wordt armoedebestrijding bij deze doelgroep meegenomen.

j. In 2030 is het aantal inwoners met problematische schulden gehalveerd ten opzichte van 2015.

We gaan aan de hand van themagerichte bijeenkomsten met maatschappelijke partners een verbeterplan opstellen, waarin duidelijk staat omschreven wie wat wanneer gaat oppakken. Dit koppelen we aan de beweging van gebiedsgericht en -georganiseerd werken.
We zetten de proactieve wijze in de vroegsignalering voort. Indien nodig schakelen we andere hulpverlening in om tot een oplossing te komen.
We doen mee aan de Monitor Vroegsignalering van Divosa. De Monitor Vroegsignalering bevat onder meer een dashboard waarop data staat. Indien nodig zetten we vanaf 2025 de intensivering voort. We nemen kennis van de nieuwe routekaart ‘Financiële zorgen’ die is ontwikkeld door de VNG, en passen waar mogelijk bestanddelen hieruit toe.
In 2024 is verkend of we een alliantie aangaan met het Kansfonds, provincie Limburg en meerdere fondsen, zodat in 2025 de interventie ‘Afrekenen met schulden’ in Roermond kan starten. Deze is bestemd voor de **doelgroep gezinnen met minimaal een jeugdige tot 23 jaar**. Voordat deze interventie start, bespreken wij voor 1 december 2024 met het Kansfonds op welke wijze ze bij een succesvolle MKB het succes van de interventie een 2de tranche instellen v in de jaren 2027 en 2028.

Beoogde besparingen volgen naar meerdere jaren uit afname van jeugdwerktrajecten. De werkende factoren uit deze interventie zetten we vervolgens ook voor andere doelgroepen na 2026 in. Te denken valt aan de aanpak 18 -27-jarigen.

De gemeenteraad van Roermond heeft op 9 november 2023 een motie aangenomen voor een 'bus-voordeelabonnement voor bewoners met een kleine beurs'. In 2024 (en verder) onderzoeken we wat betekent om inwoners een gratis 'busabonnement' aan te bieden en aan te sluiten bij de provinciale initiatief. Daarover wordt de gemeenteraad geïnformeerd.
In april 2024 zijn we een samenwerking met Stichting Babyspullen, in het kader van de lokale Kiezen voor Kansen aanpak Kansrijke Start, aangegaan. Deze stichting stelt gratis babystartpakketten ter beschikking. Wij financieren in samenwerking met Stichting Babyspullen materialen voor de doelgroep Kansrijke Start. Ze zijn bestemd voor **(aanstaande) ouders in onze gemeente die het financieel moeilijk hebben**.

3.3 Ambitie 3: Versterken van initiatieven van inwoners en ervaringsdeskundigen.

Roermondse inwoners en/of professionals ondersteunen (met eigen initiatieven) elkaar meer en beter op gebied van financiële stress.

3.3.1 Inleiding

Veel Roermondse inwoners helpen elkaar op verschillende manieren bij financiële zaken. Als eerste zelf binnen het gezin. Vaak wordt met elkaar (on)bewust gekeken naar wat wel en niet kan met het besteedbaar budget. Familie en vrienden ondersteunen naasten ook vaak met praktische zaken in de vorm van uitleg, geld of goederen geven, leningen, enzovoort.
Veel inwoners die financiële stress ervaren, schamen zich voor hun financiële situatie en bijbehorende stress. Terwijl er genoeg redenen zijn voor die situatie, zoals verlies van baan, ziekte, scheiding, enzovoort. Hierboven zijn (structurele) mogelijkheden genoemd om het besteedbaar budget te verhogen en daarmee onder andere financiële stress te verlagen. In het rapport over het sociaal minimum is daarnaast geduid dat de hoogte van de uitkeringen al jaren achterlopen.
We versterken daarom ook de (eigen) collectieve initiatieven van inwoners, mede ondersteunt door professionals. Dat sluit aan bij het versterken van de sociale basis in de wijken en buurten. Vaak ligt de oplossing dichtbij, vanuit het eigen (ervarings)netwerk en meer passend bij de leefwereld van onze inwoners. Professionals sluiten daarop aan.

3.3.2 Doelen

a. We verhogen het aantal en de kwaliteit van de initiatieven van inwoners voor mensen in armoede.

We stimuleren huidige en toekomstige burgerinitiatieven. De thema's armoede en schulden zijn de verbindende factor of krijgen meer aandacht binnen deze initiatieven. Ook de cliëntenraad Participatiewet van Roermond betrekken we bij de uitwerking van dit plan.
De gehouden inwonersraadpleging op 27 februari 2024 en juni 2024 heeft ons veel gebracht. Met de aanwezige inwoners is afgesproken om deze bijeenkomsten voort te zetten.
Ook **ondersteuning van mantelzorgers** is – naast inzet van informele anderen – een belangrijke bron. Mantelzorgers kennen als geen ander de financiële bestaanszekerheid bij hun ouder(s) en andere familieleden. De verbinding tussen deze initiatieven en de schuldhulpverlening verbeteren is een taak voor ons. We gaan met de doelgroep **MOBW** in gesprek over wat wel en niet werkt.
Op de vindplaats @ease-voorziening -voor **jongeren en jongvolwassenen** die kampen met negatieve mentale gedachten- leveren we informatie, halen we signalen op en verwijzen we jongeren door naar anderen of spreken we de jongeren ter plaatse.
We zetten ons actief in om meer van dit soort initiatieven te laten bloeien en het thema van financiële onzekerheid als veroorzaker van andere bestaansonzekerheden expliciet aan bod te laten komen.

Inmiddels wordt Quiet-community in Roermond opgezet. Deze zetten we voort.
Overheden zijn vaak de grootste schuldeisers. We stimuleren dat onze sociale incasso, waaronder ook Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW), bekend wordt. We onderzoeken of we tot een lokaal overheidsconvenant conform de NVVK-standaard komen tussen een BsGW en onze gemeente.

b. We verkleinen het taboe op armoede- en schuldenproblematiek (bijvoorbeeld door inzet ervaringsdeskundigen).

Met partners zetten we voorlichting aan leerlingen op scholen, via werkgevers aan werknemers, in buurt- en clubhuizen, enzovoort voort. We zenden duidelijk uit dat het iedereen kan overkomen; het is niet abnormaal dat dit gebeurt of je overkomt.
In de nieuwsbrief van Kiezen voor Kansen en onze andere media delen we de inzet van ervaringsdeskundigen en normaliseren we de problematiek.

c. We gaan meer allianties aan, zodat de kracht van het totaal meer impact heeft en veranderingen teweegbrengt.

Bij de bestrijding van armoede en schulden werken we domeinoverstijgend. Met name als een inwoner een opeenstapeling van problemen ervaart, gaan de ontwikkelde wijkteams integraal met die inwoner een plan maken.
We willen een conferentie of andersoortige bijeenkomsten organiseren waarin netwerkpartners kennis en ervaringen uitwisselen, hun aanbod verder op elkaar afstemmen of zelfs een gezamenlijke missie bepalen.
De samenwerking tussen alle stakeholders in het kader van schuldhulpverlening, waaronder ook onze bedrijvencontactfunctionaris, wordt geïntensiveerd.

3.4 Meten en monitoring

Wij willen weten in hoeverre de gestelde doelen en onderdelen daarvan leiden tot betere resultaten. Voor de interventies voortkomend uit dit beleidsplan volgen we de werkwijze uit Kiezen voor Kansen. Daarin wordt op outcome gemeten, zodat we over de jaren heen en in onderling verband beter weten of de ingezette interventies daadwerkelijk het verschil maken voor onze inwoners.
Daarnaast evalueren we op basis van zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek dat voorradig is en bij verschillende interventies. In het uitvoeringsplan vermelden we op welke wijze we dat meten, met welke kpi’s en wijze van monitoren.

Bijlage 1: Definities

De definitie van **bestaanszekerheid** in Nederland is: “De zekerheid van voldoende en een voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en van kunnen meedoen in de samenleving. Ook de zekerheid van een dak boven je hoofd in een geschikte en betaalbare woning is een belangrijke voorwaarde.” (bron: VNG)

Openstaande bedragen die nog betaald moeten worden, zijn (kortlopende) **schulden**. Er is sprake van problematische schulden wanneer een inwoner niet weet hoe het zonder hulp aan de betalingsverplichtingen kan voldoen en/of niet in staat is om binnen 18 maanden aan de afbetaalverplichting te voldoen. (bron: Kenniscentrum Movisie)

Het Centraal Planbureau (CPB) spreekt over **armoede** wanneer het netto besteedbaar inkomen onder de armoedegrens uitkomt (bron: CPB). Wij hanteren de definitie van armoede opgesteld door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) omdat we ervanuit gaan dat armoede relatieve en absolute elementen heeft. Het gaat niet alleen om een inkomensgrens, maar ook om de balans tussen inkomen en uitgaven:
“Iemand is arm als hij of zij gedurende langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over goederen en voorzieningen die in de samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.”

Problematische schulden: Een schuld is problematisch wanneer te voorzien is dat een natuurlijke persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen. Het gaat dan om een situatie waarin niet binnen 36 maanden alle opeisbare vorderingen betaald kunnen worden. Zo’n situatie vraagt om het opstarten van een schuldregeling. Objectieve criteria zoals beslag, afsluiting energie en/of registratie CAK kunnen worden meegewogen. (bron: NVVK, nieuwe definitie gaat in per 1 juli 2024.)

Onder **kansengelijkheid** verstaan we dat iedereen dezelfde kansen krijgt, ongeacht kenmerken die er niet toe doen. Denk hierbij aan leeftijd, geslacht, afkomst, religie, huidskleur, levensovertuiging, seksuele voorkeur, genderidentiteit, kinderwens, mentale of fysieke uitdagingen.

Gezond leven gaat niet alleen over ons lichaam. Het gaat ook over gelukkig zijn, mentale gezondheid en over onze omgeving. Een gezonde omgeving, waar mens en natuur in verbinding samenkomen, is goed voor lijf en geest. Gezond leven vraagt breder kijken dan zorg en gezondheid. Het gaat om een integrale blik op hoe we als inwoners met elkaar samenleven, de openbare ruimte inrichten, omgaan met vraagstukken over klimaat, en keuzes die we maken in hoe en waar we willen wonen. Denk hierbij aan sport, bewegen, kunst, cultuur en ontmoeten.

Bij de bestrijding van armoede en schulden werken we samen met diverse maatschappelijke partners en particuliere initiatieven (**domeinoverstijgend**). Het gaat hierbij vaak om stichtingen en fondsen zonder winstoogmerk, met een belangrijke rol voor vrijwilligers. Met sommige partners hebben we een subsidierelatie; andere partijen hebben ‘eigen geld’. De partners richten zich op het vergroten van meedoen in de maatschappij of het oplossen van acute noden of schulden, en richten zich soms op een specifieke doelgroep zoals jeugd of ouderen.

De ‘rode draden’ die de onderdelen van een **brede bestaanszekerheid** verbinden, zijn de menselijke maat (kijken naar het individu met een mensgerichte benadering) en het hebben van materieel en immaterieel vermogen. De mensgerichte benadering houdt in dat alle inwoners optimaal worden gezien en ondersteund. Ze voelen zich gehoord en hebben vertrouwen in ons. In de uitvoering zijn gedeelde normen en waarden, en krijgen de uitvoerders de vrijheid om de juiste en creatieve ondersteuning te bieden.

Positieve gezondheid is een bredere kijk op gezondheid uitgewerkt in zes dimensies. Met die bredere benadering wordt bijgedragen aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

Bijlage 2: Terugblik

In de afgelopen jaren waren er twee verschillende beleidsplannen van waaruit acties werden ingezet. We blikken kort terug op de resultaten, zodat we weten wat is afgerond of wordt voortgezet als opmaat voor dit samengestelde beleidsplan armoede en schulden.

Beleidsplan Armoede (2016)
De visie van het Armoedebeleid (2016) was om samen met het maatschappelijk middenveld armoede te bestrijden met als doel het bevorderen van zelfredzaamheid. De focus lag op maatwerk, een nabije overheid, preventie en vroegsignalering, inzet van ervaringsdeskundigen, financiële situaties duurzaam verbeteren en extra aandacht voor jeugd. Het college had verder de ambitie om het accent te verleggen van inkomensondersteuning naar een meer preventief, duurzaam en integraal armoedebeleid. Veel sterker inzetten op het voorkómen dat mensen in armoede terechtkomen. Behouden wat goed is, en verbeteren waar mogelijk.

In het beleidsplan ‘Roermond, samen actief tegen armoede’ waren vijf pijlers geformuleerd. In 2019 is de stand van zaken opgemaakt.

1. Op ‘Vroegsignalering en preventie’ is veel winst behaald. De gemeentelijke schuldhulpverlening (2021) gaf ons een wettelijke grondslag om een aanpak te ontwikkelen op de vroegsignalering van betalingsachterstand. De opgedane kennis en ervaringen uit deze aanpak is toegepast bij het convenant voorkomen huisuitzettingen. Mede door de energiearmoede en hogere kosten levensonderhoud, is het aantal meldingen van zorgverzekeraars, energiebedrijven en woningverhuurders is toegenomen sinds 2021. Ook signaalpartners zijn zich steeds meer bewust van hun opdracht om tijdig te melden. We hebben de inzet van consulenten werkzaam in de vroegsignalering bewust laten meegroeien met de stijging van het aantal betalingsachterstanden. Hiermee worden uiteindelijk zoveel mogelijk inwoners bereikt en hulp geboden.

2. De ‘Integrale aanpak’ ligt in het verlengde van de eerste pijler om verder te kijken dan inkomensondersteuning. Het Lokaal Fonds Aanpak Energiearmoede dat in 2022 is gestart is daar een goed voorbeeld van.

3. Het stimuleren van maatschappelijke allianties en initiatieven is samen met maatschappelijke organisaties armoede aangepakt, waaronder het Maatschappelijk Platform. De Samenwerking Alliantie Schuldhulpverlening (SAS) heeft bijeenkomsten gehouden die vooral zijn gericht op samenwerking met netwerk- en ketenpartners. De SAS organiseert al jaren succesvolle bijeenkomsten over schuldpreventie en vroegsignalering van schulden.

4. Sinds medio 2016 voeren we budgetbeheer zelf uit. Hierdoor hebben we beter aan schuldhulpverlening, en daarmee de financiële weerbaarheid, van inwoners gewerkt. Dat is ook bewerkstelligd door de inzet van vrijwilligersorganisatie Humanitas en de WegWijzer. Zij bieden laagdrempelige hulp bij de administratie. Doorverwijzing naar beschermingsbewind werd minder nodig door deze inzet.

5. De focus op armoedepreventie en -bestrijding voor jeugdigen heeft de afgelopen jaren tot nieuwe impulsen geleid. Het project Jeugdontbijt heeft in de behoefte voldaan om ouders te ondersteunen die financieel te kort kwamen. Met Stichting Leergeld Roermond en omstreken zijn kinderen en jongeren meer gaan deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Ook het Jeugdeducatiefonds was een belangrijke partner voor de scholen en maakte een verschil voor de leerlingen.

Er zijn ook projecten die in de afgelopen jaren niet zijn doorgegaan of stopgezet zijn zoals korting op de zorgpremie of subsidie aan de speelgoedbank.

Beleidsplan Schuldhulpverlening 2017-2020

Het beleidsplan is na 2020 niet geactualiseerd. Het is kort nadien geëvalueerd waarbij besloten is om een gezamenlijk armoede- en schuldenplan te gaan opstellen. Het voormalige beleidsplan liep door, zoals doorontwikkeling Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de vroegsignalering. Ook is conform de NVVK Belofte (Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) doorgewerkt aan effectieve uitvoering schuldhulpverlening, waarop werken vanuit doelmatigheid de focus werd.

Tussentijds zijn er wel tweejaarlijks metingen klantbeleving onder alle huishoudens met een actief traject schuldhulpverlening en/of budgetbeheer in Roermond uitgevoerd. De resultaten geven inzicht in de tevredenheid en beleving van inwoners die zijn opgenomen in een traject schuldhulpverlening. Veel gaat goed zoals de waardering over de medewerkers: dat is in 2023 hoger dan in 2020 met een gemiddeld cijfer van 8,7. Een aandachtspunt is de 16% die niet of minder goed weet waar ze ondersteuning kunnen vinden. Ook nazorg is nodig: 33% van de huishoudens denkt na het traject niet zelf hun financiën weer te kunnen beheren. Dit is meer dan voorheen. 30% is bang dat zij weer schulden krijgen. Dit aandeel is toegenomen ten opzichte van 2020 (toen 21%). Klanten lijken dus wat onzekerder over hun toekomst.

Klanten gaven ook aan waaraan ze behoefte hebben. De meest genoemde verbeterpunten zijn voorlichting geven over het voorkomen van schulden (12%), informatievoorziening (11%) en rekening houden met hun situatie (11%).

Bijlage 3: Cijfers

Landelijke gegevens
In Nederland zijn naar schatting van het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Nibud 1,4 miljoen huishoudens met risicovolle schulden of betalingsproblemen omdat zij de (stijgende) kosten van het normale levensonderhoud niet meer betalen. In de praktijk betekent dit dat ze vaak rood staan, veel aanmaningen krijgen of meer dan drie rekeningen niet hebben betaald, waarvan ten minste een voor de huur, hypotheek, energierekening of zorgverzekering.
Binnen deze groep met risicovolle schulden zijn ruim 600.000[7] huishoudens aangemerkt als 'problematisch': de schulden zijn zo hoog dat ze er niet op eigen kracht uitkomen. Het werkelijke aantal is waarschijnlijk hoger omdat schulden als onderhandse leningen en veel consumptieve kredieten niet worden geregistreerd.

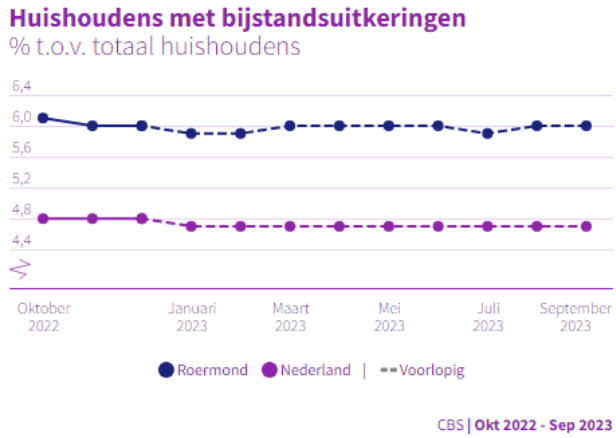
De steeds groter wordende groep huishoudens tot en met lage middeninkomens ervaart onzekerheid ten aanzien van inkomen, werk en wonen en gebrek aan grip op hun leven. Dit kan grote gevolgen hebben voor de gezondheid en de levenstevredenheid aanzienlijk verminderen.[8] Hoewel er diverse loketten zijn waar mensen hulp kunnen krijgen, lukt het hun vaak niet om uit de schulden te komen.

Naast het feit dat schulden een desastreuze invloed hebben op het welzijn van mensen, zijn ook de kosten van (problematische) schulden voor de samenleving hoog. Uit een schatting blijkt dat het jaarlijks tussen de 11 en 17 miljard euro kost om problematische schulden met een totale waarde van ruim 3 miljard euro op te lossen.[9]

Gegevens in Roermond
Uit cijfers blijkt dat we in de gemeente Roermond grote uitdagingen kennen op het gebied van inkomen en werk. Vergeleken met het landelijk gemiddelde heeft Roermond meer werklozen, mensen in de bijstand, voortijdig schoolverlaters en mensen die meer stress ervaren dan in een goede gezondheid leven.[10] Bovendien zijn de verschillen per wijk erg groot.
Voor de komende jaren is het doel om minder inwoners in armoede en met schulden te laten leven, zodat ze beter kunnen meedoen in de samenleving. Gegevens over de situaties van inwoners geven ons richting om dat doel te behalen. Hoe het is gesteld met bestaanszekerheid in Roermond anno 2024 is lastig te onderbouwen met cijfers omdat data recenter dan 2022 nauwelijks beschikbaar is. Het is echter aannemelijk dat de hieronder gepresenteerde - enigszins gedateerde - gegevens per wijk nog altijd representatief zijn voor de situatie vandaag de dag. Daarbij zijn de volgende indicatoren van belang om goede interventies uit te zetten:

Inkomen, wonen en werk
In de gemeente Roermond hebben gemiddeld meer huishoudens een bijstandsuitkering dan gemiddeld in Nederland (afbeelding 2).

[7] Van schuld naar schone lei, Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, 2022
[8] WRR-rapport 'Grip' https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2023/11/30/grip
[9] https://www.argumentenfabriek.nl/media/3729/minder-schade-door-schuld.pdf blz 34
[10] Programma van Kiezen voor Kansen, pagina 15.

Afbeelding 2. Huishoudens met bijstandsuitkeringen (bron: CBS 2022-2023)

In 2023 hebben we in Roermond zo'n 1560 bijstandsuitkeringen. In tijden van life-events, stijgende energiekosten en inflatie lopen deze inwoners hogere risico's onder het sociaal minimum te komen.

Het sociaal minimum is volgens de rijksoverheid het bedrag dat iemand nodig heeft om in zijn levensonderhoud te voorzien. De norm voor een (echt)paar met minderjarige kinderen is bijvoorbeeld gelijkgesteld aan de bijstandsuitkering van een echtpaar, aangevuld met de (leeftijdsafhankelijke) kinderbijslag en andere toeslagen.

Het aantal huishoudens dat leefde onder of rond het sociaal minimum (max. 120%) in 2021 verschilt tussen wijken van Roermond. In sommige wijken – waaronder Donderberg – is dat vrij hoog; in Herten ligt dat onder het gemiddelde (afbeelding 3).

Gebied	Inwoners	Huishoudens onder of rond sociaal minimum (%)	Huishoudens tot 110% sociaal minimum (%)	Huishoudens tot 120% sociaal minimum (%)	Totaal (%)
Wijk 00 Centrum	10.690	8%	11%	15%	34%
Wijk 01 Roermond-Oost	6.065	14%	21%	26%	62%
Wijk 02 Roermond-Zuid	6.125	9%	14%	17%	41%
Wijk 03 Maasniel	7.570	7%	11%	15%	33%
Wijk 04 Donderberg	7.130	15%	22%	27%	64%
Wijk 05 Hoogvonderen	3.280	5%	8%	11%	24%
Wijk 06 Asenray	1.015	4%	5%	7%	16%
Wijk 07 Herten	8.010	3%	4%	5%	12%
Wijk 08 Swalmen	8.770	4%	7%	10%	22%
Wijk 09 Maasplassen	115				
	58.770	**8%**	**12%**	**15%**	**34%**

Afbeelding 3. Aantal huishoudens (%) onder, rond of tot 120% van het sociaal minimum (bron: CBS 2021).

NB: Wij hanteren binnen de gemeente een andere indeling van de gebieden zodat een vergelijking moeilijker te maken is. Donderberg en Hoogvonderen is b.v. in onze indeling een gebied.

Er is een relatie tussen het soort inkomen, arbeidsparticipatie en soort woning van huishoudens. In Donderberg (54%) en in Roermond-Oost (58%) is de arbeidsparticipatie het laagst. Met name in de Componistenbuurt (89%) en Sterrenberg (84%) in de wijk Donderberg is er een hoog percentage van inkomen rond of net boven het sociaal minimum. Met respectievelijk 52% en 47% zijn dit ook de buurten met de hoogste niet-westerse migratieachtergrond. In beide buurten wordt meer gehuurd

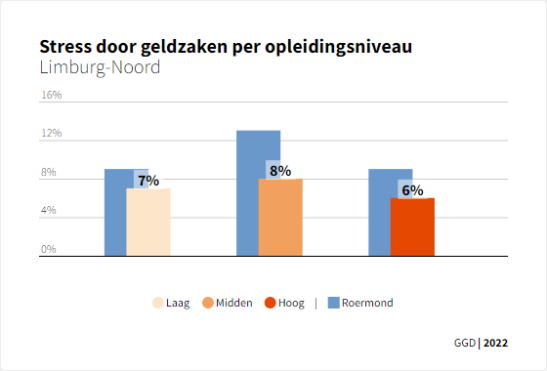
(66% Sterrenberg en 75% de Componistenbuurt)[11]. Een verschil tussen de twee buurten is dat Sterrenberg 91% eengezinswoningen heeft, terwijl dit in de Componistenbuurt 52% is.

Minimaregelingen

Wat ook opvalt is dat in 2023 van alle huishoudens die 3 jaar of langer afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering 92% de individuele inkomenstoeslag heeft gekregen (ruim 900 huishoudens). In het verleden was er sprake van een lager verbruik van deze toeslag. Doordat wij sinds 2023 huishoudens actief wijzen op de mogelijkheid van dit extra geldbedrag doen meer huishoudens een beroep op deze toeslag.
Wij proberen steeds meer huishoudens met een laag inkomen proactief te wijzen op de extra regelingen zodat zij zoveel mogelijk aanspraak hierop gaan maken.

Stress door geldzaken

Uit onderzoek van de GGD in 2022 blijkt dat stress door geldzaken niet per definitie het hoogste is in de laagste inkomens. Dit geldt met name voor het opleidingsniveau in het middensegment (afbeelding 4).

Afbeelding 4. Stress door geldzaken per opleidingsniveau (bron: GGD 2022)

Life-events

Life-events hebben invloed op bestaanszekerheid. Vroegtijdig hulp bieden kan bestaansonzekerheid voorkomen.
Het aantal scheidingen in Nederland is de laatste jaren flink gestegen. Uit tabel 5 maken we op hoeveel mensen gescheiden of verweduwd zijn, met name in het Centrum en Roermond-Oost. Hierdoor kan mogelijk de bestaanszekerheid in het geding komen.

Wijk	Inwoners	Gescheiden (%)	Verweduwd (%)
Wijk 00 Centrum	10.900	12%	8%
Wijk 01 Roermond-Oost	6.055	12%	7%
Wijk 02 Roermond-Zuid	6.135	11%	5%
Wijk 03 Maasniel	7.635	10%	6%
Wijk 04 Donderberg	7.150	11%	4%
Wijk 05 Hoogvonderen	3.265	9%	4%
Wijk 06 Asenray	1.060	8%	6%
Wijk 07 Herten	8.095	7%	4%
Wijk 08 Swalmen	8.780	9%	7%
Wijk 09 Maasplassen	110	14%	5%
	59.185	**10%**	**6%**

Afbeelding 5. Overzicht per wijk % gescheiden en verweduwd in 2022 (bron: CBS)

Uit CBS-data valt op dat het percentage werkloosheidsuitkeringen in Hoogvonderen (15,2%) hoog is in 2021. Het hoogste percentage arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zien we in Roermond-Oost (10%) en in Donderberg (9%).

[11] bron: 2023, allecijfers.nl

Soort huishouden en leeftijden

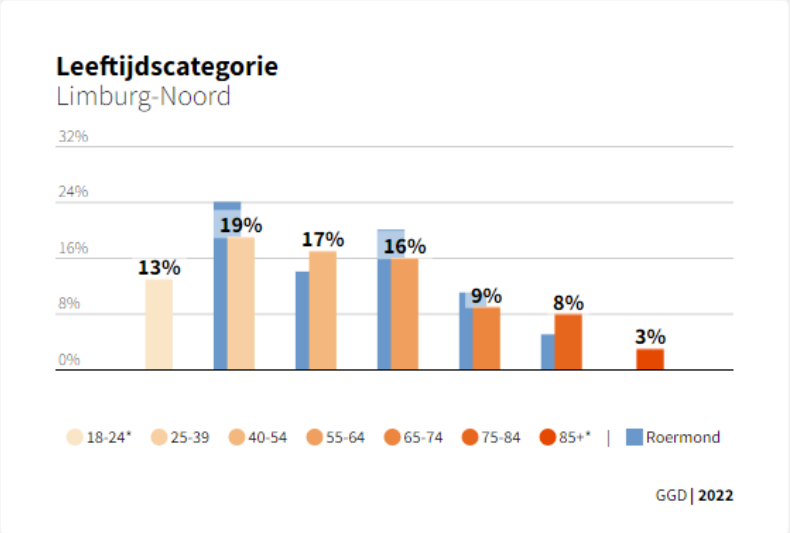
Het is belangrijk dat we zicht hebben op de gemiddelde leeftijd en het soort huishouden van inwoners in verschillende wijken van Roermond. In 2023 hebben we hiervan een mooi voorbeeld gezien bij de aanvragen voor een vergoeding uit het energiefonds: van de 11.940 mensen met een AOW-uitkering hebben 1.270 ouderen een vergoeding gekregen. Dat is 34% van de in totaal verstrekte energietoeslagen. Ondanks dat er geen vermogenstoets werd gevraagd, is dit een hoog aantal. Zeker gezien het feit dat de ouderen nauwelijks vertegenwoordigd zijn in de aanvragen van andere minimaregelingen.
Hoe kan het dat ouderen deze regeling in relatief grote aantallen hebben aangevraagd? Wisten ouderen in elke wijk de regeling goed te vinden?

Herten heeft het hoogste percentage huishoudens met kinderen (43%), gevolgd door Hoogvonderen en Donderberg (beiden 37%) en Maasniel (31%), terwijl dit in Roermond-Oost (24%) minder het geval is. In Centrum en Roermond-Oost woont het hoogste percentage eenpersoonshuishoudens. Uit CBS-data van 2021 is in Centrum het aantal AOW-uitkeringen 28%, gevolgd door Maasniel en Swalmen met 22%. Donderberg laat ook een relatief hoog percentage eenpersoonshuishoudens zien, maar we concluderen op basis van het aantal AOW-uitkeringen dat dit niet hoofdzakelijk ouderen zijn.

Gebied	Inwoners	Huishoudens	Eenpersoons huishoudens (%)	Huishoudens zonder kind (%)	Huishoudens met kind (%)
Wijk 00 Centrum	10.900	6.545	56%	29%	15%
Wijk 01 Roermond-Oost	6.055	3.220	51%	25%	24%
Wijk 02 Roermond-Zuid	6.135	2.845	40%	27%	33%
Wijk 03 Maasniel	7.635	3.610	37%	32%	31%
Wijk 04 Donderberg	7.150	3.240	41%	22%	37%
Wijk 05 Hoogvonderen	3.265	1.460	30%	33%	37%
Wijk 06 Asenray	1.060	455	26%	37%	36%
Wijk 07 Herten	8.095	3.255	24%	32%	43%
Wijk 08 Swalmen	8.780	4.030	34%	33%	33%
Wijk 09 Maasplassen	110	55	36%	55%	18%
	59.185	**28.715**	**38%**	**32%**	**31%**

Afbeelding 6. Aantal huishoudens verdeeld over eenpersoonshuishoudens, met en zonder kind (bron: CBS 2022)

De mate waarin een bepaalde leeftijdscategorie in Roermond in 2022 ten opzichte van Nederland financiële stress ervaart, is te zien in afbeelding 7. Net zoals in heel Nederland ervaart met name de groep 25- tot 39-jarigen financiële stress.

Afbeelding 7. Mate van ervaren financiële stress in % per leeftijdscategorie (bron: GGD 2022)

Bijlage 4: Richting uitwerking ambities en doelen

Nr	Doelen	Richting uitwerking
1	**Ambitie: Rechten, informatievoorziening en groter bereik**	
a	Het aanvragen van regelingen is vereenvoudigd, de regelingen zijn uniformer en up-to-date	- Aanvragen vereenvoudigen - Interventie Verhogen minimaregelingen bijzonder bijstand (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Interventie Verhogen en verbreden individuele inkomenstoeslag (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Continueren preventiebudget (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Extra inzet van medewerkers sociale zaken (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding)
b	We bieden de gemeentelijke mogelijkheden en rechten van inwoners proactiever aan	- Meer gericht communiceren (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - (Evaluatie) Voorzieningenwijzer en Wegwijzer - Geldfit onderzoeken en landelijke initiatief breed delen - Vroegsignalering en vindbaarheid gezinnen regelen (koppelen ICT bestanden WAMS) - Communicatiecampagne MO/BW - Vergroten informatieverstrekking website gemeente (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Monitoren gebruik soza onder laaggeletterden en anderstaligen
c	Meer inwoners ervaren geen drempels voor hulp en ondersteuning	- Inzet animaties naast schriftelijke informatie - Intensivering vroegsignalering - Gebiedsgericht en -georganiseerd werken in de wijken
d	We bereiken meer inwoners die armoede of schulden kennen als gevolg van life-events	- Basis met convenantafspraken vroegsignalering - Integraal kijken en ondersteuning wordt bevorderd in wijken waarbij signalen specifiek omtrent kinderen in armoede worden doorgegeven en in 1 plan landt - Starten samenwerking met het Juridisch Loket opnieuw op en gericht afspraken of sluiten we een basisconvenant met advocaten die ondersteunen bij echtscheidingen - Hernieuwde aandacht aan de 12-Geldplannen van het Nibud - Conformeren aanpak van de NVVK: NVVK Arrangement, de NVVK Belofte en bestuursovereenkomst basisdienstverlening 2024
e	We onderzoeken de gemeentelijke beleidsruimte voor wat betreft de landelijke wet- en regelgeving indien dat voor het behalen van de inhoudelijke doelen meer resultaat oplevert	- Volgen van landelijke wet- en regelgeving en waar nodig / gewenst bijstellingen lokale regelingen in beleidsruimte verkennen - Onderzoeken bijstellingen huidige regelingen
2	**Ambitie: Tijdig passende ondersteuning**	
a	We verhogen de kwaliteit van de dienstverlening	- (bij) Scholen medewerkers in de principes, grondhouding en instrumenten incl. selectieprocedure en inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers.

Nr	Doelen	Richting uitwerking
		- Realloceren van huidige medewerkers op basis van bekwaamheid (in grondhouding, klantgerichtheid, stress-sensitief werken en functiegerichte expertise). - Structurele plaats evaluatieve vormen van scholing in werkproces. - Werken volgens NVVK Belofte inclusief ontwikkelden de basisnorm schuldhulpverlening. - Bijscholen medewerkers basisnorm en werkprocessen indien nodig bijstellen.
b	We creëren meer bewustwording onder professionals wat betreft de gevolgen van financiële stress, zoals zelfmoord	- 113 onder de aandacht brengen bij inwoners en partners i.v.m. samenwerking met de landelijke hulplijn 0800-8115 voor geldzorgen - Gericht op de hoogte brengen van professionals en vrijwilligers omtrent (mogelijk) verstrekkende gevolgen stress - Algemeen bewustzijn verhogen op risico's van stress via ingerichte communicatiekanalen en wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden die voor inwoners in Roermond zijn ingericht. - Inzet van actienetwerk suïcidepreventie Midden-Limburg dat partners in het sociaal-, medisch- en werkdomein ondersteunt. - Breed verspreiden van de landelijke hulplijn en alle soorten Roermondse-ingangen (telefonisch, digitaal, live) op meer plekken in de stad en bij organisaties en werkgevers. - Medewerkers scholen in signalen die wijzen op mogelijke suïcidegedachten, en de wijze hoe daarop vervolgens te handelen. - Onderzoeken of kennis van diverse materiewetten voldoende aanwezig is en waar (bij)scholen waarbij ervaringsdeskundigen betrokken worden. - Inwoners passend tijdig overdragen of doorverwijzen, zonder dat de inwoner er bijvoorbeeld door wachttijden alleen voor komt te staan. - Weer oppakken van structureel periodiek overleg met Maatschappelijk Platform. - Voortzetten bijeenkomsten van Samenwerking Alliantie Schuldhulpverlening (SAS) en regelmatig versturen van de nieuwsbrief.
c	We maken het hulpaanbod overzichtelijker	- Middels gebiedsgericht en -georganiseerd werken in de wijken het aanbod van ondersteuning en hulp door de verschillende organisaties overzichtelijker en samenhangender maken. - Met ervaringsdeskundigen kijken welke instrumenten en ondersteuningsmogelijkheden de inwoner passender en sneller in zijn kracht zetten.
d	We starten bij het eerste en de volgende contacten met de inwoner(s) meer en beter vanuit de leefwereld en context van de inwoners en kijken integraal en domeinoverstijgend (Positieve Gezondheid en integrale afweging).	- Medewerkers sociale zaken leren vanuit een integrale blik met elkaar samen te werken en ieder vanuit zijn specifieke bijdrage voor de inwoner te leveren. - Inwoners bieden van een integrale en duurzame oplossing voor ondersteuningsvragen - Vergroten van de bestaanszekerheid op meer gebieden dan alleen de financiële bestaanszekerheid door medewerkers.
e	De dienstverlening van het cluster Sociale Zaken en onze maatschappelijke partners is klantgerichter en stress-sensitiever	- Uitleg door professionals van Sociale Zaken en maatschappelijke partners aan inwoners over het gedachtengoed Positieve Gezondheid. - Stimuleren van professionals om met elkaar onderling vanuit Positieve Gezondheid te blijven werken inclusief training medewerkers.

Nr	Doelen	Richting uitwerking
		- Onderzoeken welke methoden bijdragen aan het klantgerichter en stress-sensitiever werken voor professionals bij verschillende disciplines. - Voortzetten en doorontwikkelen van de omgekeerde toets door medewerkers Sociale Zaken inclusief (bij)scholing). - Maken van afspraken rondom de doorlopende lijn van dienstverlening en taken, rollen en verantwoordelijkheden van alle deelnemers in de keten, minimaal met consulenten Sociale Zaken, de sociale werkvoorziening en Werkgeversservicepunt Midden Limburg, LeerWerkLoket en nauw betrokken externe partners. - Waar nodig inzetten van de doorbraakmethode gecombineerd met de integrale afweging - Benutten van de kennis over lage basisvaardigheden in het stress-sensitieve werken binnen het sociaal werk. - Beleggen van onderdeel armoede in de lokale agenda voor de inzet van het verhogen van basisvaardigheden (waaronder laaggeletterdheid)
f	We bieden meer maatwerkoplossingen	- We zetten de huidige regelingen en ondersteuningsaanbod voort voor inwoners, met nadruk op doelmatigheid naast rechtmatigheid. - preventiebudget monitoren op resultaten - Verkennen van terugvalmogelijkheden in de bijstand of waakvlamfunctie inbouwen voor bijstandsgerechtigden die doorstromen naar stage en/of werk - Waar nodig inzake bovenstaande beleidsregels bijstellen en bijhouden voor hoeveel inwoners deze oplossing helpend was en wat de besparing (in ervaren welvaart en financieel) was. - Handelen bij deze maatwerkoplossingen vanuit het vertrouwen dat mensen werken aan hun perspectief en toepassen van de menselijke maat - Onderzoek plegen bij signalen van misbruik, in gesprek gaan met de individuele inwoner en waar nodig maatregelen nemen - We houden de uitstroomcijfers (naar werk of anderszins) en terugkerende mensen bij en passen indien nodig maatregelen aan.
g	We vergroten het bewustzijn en de inzet van werkgevers en maatschappelijke partners (bijvoorbeeld UWV) met betrekking tot financiële stress	- We zetten de aanpak ‘Werkenden houden bestaanszekerheid’ voor een aantal jaren voort (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Uitzetten van de vragenlijst ontwikkeld door De Moedige Dialoog Nederland onder werkgevers die werknemers kunnen invullen. Dit geeft zicht hoe en in welke mate werknemers financiële stress ervaren. - De opbrengsten van de vragenlijst onder medewerkers van de gemeente Roermond in een plan van aanpak verwerken hoe ook wij als werkgever eventuele verbeteringen voor onze medewerkers gaan doorvoeren - Actief op de hoogte brengen van werkgevers over welke regelingen er zijn en wat deze voor werknemers betekenen - De samenwerking tussen schuldhulpverlening en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verbeteren in het kader van het in december 2023 afgesloten convenant afgesloten, zodat de doelgroep ouderen beter in beeld komt binnen de schuldhulpverlening. - Herijken van het convenant ‘Voorkomen huisuitzettingen’ - Verbeteren van samenwerking met de UWV door midden van inrichting project.

Nr	Doelen	Richting uitwerking
		- Het potentieel vergroten van professionals (ook van befrijven zoals banken) en vrijwilligers (waaronder de Voorzieningenwijzer) met verstand van geldzaken. - Ontwikkelen van een Regionaal Werkcentrum (RWC) (fysiek en online). Alle mogelijke regelingen die verband houden met de overgang van school naar werk, ontwikkeling en re-integratie richting werk, bewegingen van werk naar werk, en een leven lang ontwikkelen (LLO), worden toegankelijk via het RWC. - Kijken hoe de uitwisseling binnen de toekomstige Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) voor gemeenten straks beter aangelegd en verbeterd wordt om knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek.
h	Meer inwoners tussen de 18 en 69 jaar participeren (zo maximaal mogelijk) op de arbeidsmarkt en/of in de samenleving	- Het ontwikkelen van een Mensontwikkelbedrijf (MOB, werktitel) Roermond - Het regelmatig voeren met alle inwoners die nog niet participeren in de arbeidsmarkt en afhankelijk zijn van een uitkering met de dienstverleners. - De werkgeversdienstverlening meer in positie brengen in het werkproces van toeleiding naar werk of andere vormen van participatie door middel van intake - Meten van de periodieke voortgang bij de individuele inwoner - Kijken in hoeverre verbeteringen voor de inwoners leiden tot hogere stappen op de participatieladder.
i	Het aantal inwoners dat onder de armoedegrens leeft, is gedaald en in het bijzonder onder kinderen en jongeren/jongvolwassenen	- Voortzetten van preventie als ondersteuning om de armoede onder inwoners structureel te verlagen - Met de inzet van burgerinitiatieven zodanig gaan ondersteunen zodat ook op andere manieren inwoners in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. - Samenhang in het beleidsplan coördineren en informeren van belanghebbenden in de stand van zaken - Binnen de aanpak ‘Kansrijk Onderwijs’ van Kiezen voor Kansen onderzoeken dat bij de Rijke Schooldag ook expliciet het verstrekken van gezonde voeding voor leerlingen in het basisonderwijs wordt opgenomen. - Door middel van bovenstaande wegnemen van stigmatisering onder jeugdigen en verhogen van de inname van gezonde voeding en leren van leerlingen op jonge leeftijd om daarmee bewust om te gaan (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Onderzoek afronden naar de mogelijkheden om jongeren eerder een bijstandsuitkering te verstrekken, tot 27 jaar te laten bijverdienen en tot 27 jaar intensiever te begeleiden - Onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om voor jongeren tot 27 jaar de schulden over te nemen en advies wat binnen en buiten de kaders mogelijk is de komende jaren. - Binnen maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt armoedebestrijding bij deze doelgroep meegenomen in beleid(svorming)
j	In 2030 is het aantal inwoners met problematische schulden	- Het maken van een verbeterplan om het bereik onder inwoners om gebruik te maken van een schuldregeling te verhogen.

Nr	Doelen	Richting uitwerking
	gehalveerd ten opzichte van 2015	- (Thematische) Bijeenkomsten organiseren over nut en noodzaak van integrale aanpak - Opstellen met maatschappelijke partners van een verbeterplan integrale aanpak (wie doet wat etc.) - Voortzetten en pro-actiever voeren van vroegsignalering bij inwoners met mogelijk kleine schulden en hen een helpende hand bieden (brieven, e-mailcontact, huisbezoek en vrijblijvend een (advies)gesprek) - Eerder signaleren van andere problemen bij inwoners en deze integraler oplossen - Analyseren van data uit de Monitor Vroegsignalering van Divosa, daaruit leren en aanpassingen destilleren - Sneller anticiperen op signalen van inwoners (bv. afsluiten energie binnen 3 dagen signaal oppakken). - Verkennen van intensiveren van vroegsignalering van schulden door extra personele inzet - Kennis nemen van de nieuwe routekaart 'Financiële zorgen' die is ontwikkeld door de VNG, en passen waar mogelijk bestanddelen hieruit toe - Verkenning van aangaan van alliantie en indien positief starten met voorbereidingen interventie vanaf 2025 Afrekenen met schulden voor de doelgroep gezinnen met minimaal een jeugdige tot 23 jaar met het Kansfonds en andere partners (provincie Limburg en meerdere fondsen). - Onderzoek MKB en welzijnsbeleving bij interventie Afrekenen van schulden inbouwen - Projectleiding Afrekenen en schulden 2025 en 2026 realiseren (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Bij succes continueren van interventie Afrekenen van schulden voor 2027 en 2028 (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Inzetten van de werkende factoren voor andere doelgroepen na de eerste en tweede fase of eerder indien mogelijk (b.v. aanpak 18-27-jarigen). - Onderzoek om aan te sluiten bij en de gemeenteraad te informeren over het voorstel van de provincie om gratis openbaar vervoer voor minima te organiseren (mede n.a.v. de motie van de gemeenteraad 9 november 2023). - De samenwerking met Stichting Babyspullen, in het kader van de aanpak Kansrijke Start, voortzetten. Zij stellen gratis babystartpakketten ter beschikking aan (aanstaande) ouders in onze gemeente die het financieel moeilijk hebben. De gemeente financiert de spullen.
3	**Versterken van initiatieven van inwoners en ervaringsdeskundigen**	
a	We verhogen het aantal en de kwaliteit van de initiatieven van inwoners voor mensen in armoede	- Behouden, stimuleren en waar mogelijk uitbreiden van Roermondse burgerinitiatieven b.v. bij thematische groepen, (Kinder)wijkraden, Wmo-raad, Cliëntenraad Participatiewet, Maatschappelijk Platform en Jongerenraad Roermond. - Ophalen van signalen en oplossingen (oplossingsrichtingen) bij deze initiatieven om beleid en uitvoering te verbeteren. - Voortzetten van inwonersraadpleging- en bijeenkomsten (zie bijlage 3 inhoudelijke en financiële duiding) - Verbinding leggen en verbetering tussen ondersteuning van mantelzorgers, burgerinitiatieven en de schuldhulpverlening

Nr	Doelen	Richting uitwerking
		- De doelgroep MOBW organiseren d.m.v. inclusiehuis - In het Inclusiehuis i.o. verstrekken van informatie en gerichter ondersteuning aanbieden, met de aantekening het gesprek met deze doelgroep aan te gaan over wat wel en niet werkt - De vindplaats @ease-voorziening, bedoeld voor jongeren en jongvolwassenen die kampen met negatieve mentale gedachten, benutten voor het leveren van informatie, het ophalen van signalen en doorverwijzen naar of spreekuur ter plaatse leveren door professionals die weet hebben van armoede- en schuldeneffecten. - Meer initiatieven of vindplaatsen zoals bovenstaande in beeld krijgen en laten bloeien en het thema van financiële onzekerheid als veroorzaker van andere bestaansonzekerheden expliciet aan bod te laten komen. - Aanbieden van interventies zoals de WegWijzer, Voorzieningenwijzer, vroegsignalering door inwoners zelf of professionals, met medewerking van de mensen uit de doelgroep zelf - Voortzetten van ontwikkeling van een Quiet-community. - Stimuleren van sociale incasso bij onszelf, Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) - Onderzoeken van een lokaal overheidsconvenant conform de NVVK-standaard tussen een BsGW en gemeente.
b	We verkleinen het taboe op armoede- en schuldenproblematiek (bijvoorbeeld door inzet ervaringsdeskundigen)	- Voorlichting met partners blijven geven aan leerlingen op scholen, via werkgevers aan werknemers, in buurt- en clubhuizen, enzovoort. - Verhalen delen door de inzet van ervaringsdeskundigen en normaliseren van de problematiek via nieuwsbrief Kiezen voor Kansen, OMkrant en andere media.
c	We gaan meer allianties aan, zodat de kracht van het totaal meer impact heeft en veranderingen teweegbrengt	- Domeinoverstijgend en integraal werken zowel in de uitvoering als bij de doorontwikkeling van het beleid (gebiedsgericht werken, beleidsplannen, e.d.) - Organiseren van een conferentie of andersoortige bijeenkomsten waarin netwerkpartners kennis en ervaringen uitwisselen, hun aanbod verder op elkaar afstemmen of zelfs een gezamenlijke missie bepalen. - Stevig investeren in de verbinding met andere domeinen zoals huisartsen, woningbouw, enzovoort. - Intensiveren van de samenwerking tussen alle stakeholders in het kader van schuldhulpverlening, waaronder ook onze bedrijvencontactfunctionaris - Specialiseren van schuldhulpverleners in het voeren van de eerste adviesgesprekken met zelfstandigen (open adviesgesprek bij ondernemer, korte lijnen met de collega's van de regeling Besluit bijstandsuitkering zelfstandigen (Bbz) aanvraag Bbz-uitkering kenbaar maken, contact met stakeholders zoals het Instituut Midden- en kleinbedrijf (IMK)) - Inkopen trajecten bij gespecialiseerde schuldbemiddeling-instanties voor het Midden en Klein Bedrijf (MKB) die lokaal gesitueerd zijn.